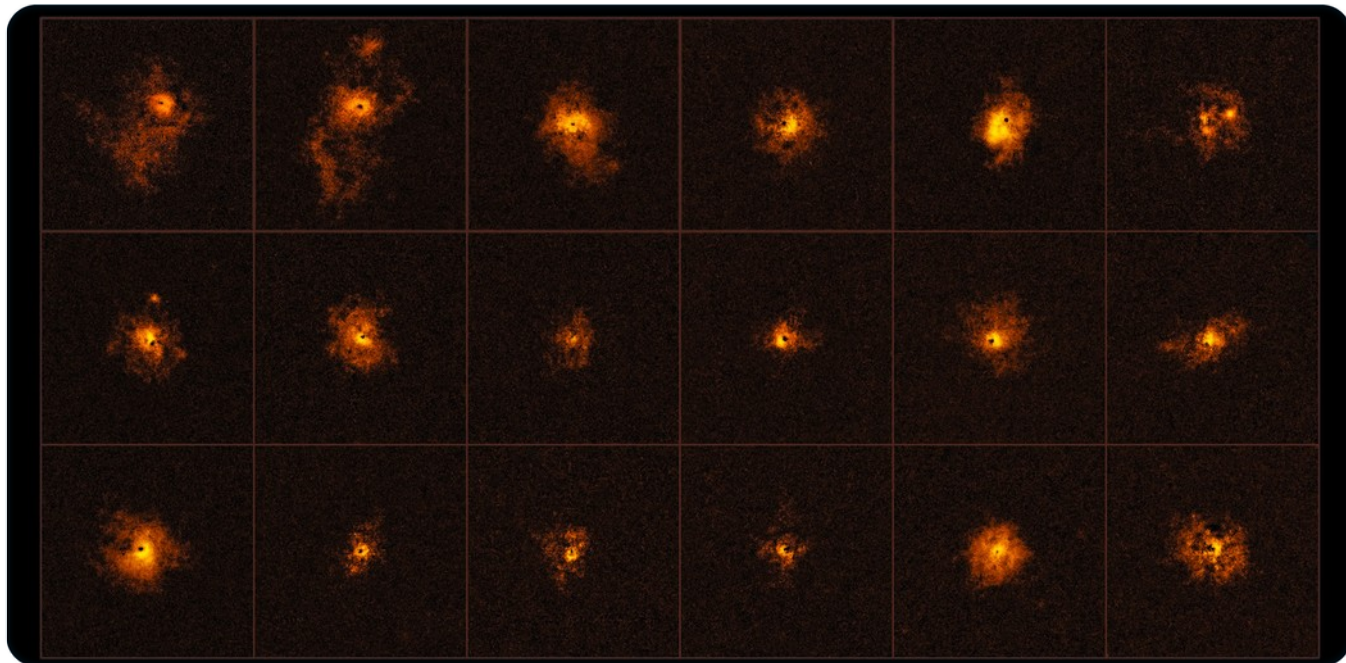

Sorte Huller: Ulve i fåreklæder

I Halloween-ugen er gaderne fyldt med forskellige skræmmende karakterer lige fra spøgelse til blodsugende vampyrer. Vi ved alle, at det bare er vores venner og naboer klædt ud i kostumer og falsk blod. Monstre eksisterer ikke i virkeligheden... eller gør de?

Nok gemmer de sig ikke i dit skab eller under din seng, men der eksisterer monstre i rummet.

Sorte huller er universets monstre. De lurker i mørket og venter på, at intetanende planeter og stjerner kommer for tæt på. Når de gør det, bliver de det sorte huls middag.

Det lyder ret sejt, og det kan måske overraske at høre, at vi snakker om sorte huller i denne uge, eftersom mange sorte huller for nyligt er blevet set med en skinnende halo (glorie) omkring sig.

Haloer er faktisk meget normale i rummet. Alle galakser er omkranset af en såkaldt halo lavet af gamle stjerner og et mystisk usynligt materiale, kaldet mørkt stof. Det der gør de nyligt opdagede haloer interessante er, at de skinner.

Forskere opdagede dem, mens de studerede en særlig gruppe af galakser kaldet kvasarer. Kvasarer tilhører en galaksetype, som har et aktivt, 'spisende' sort hul i galaksens midte.

Mens sorte huller spiser, bliver store stråler af energi dannet. Disse stærke stråler skyder ud fra det sorte hul og får den usynlige halo til at skinne. Når det sker, kan vores teleskoper se gassen, som en glødende halo rundt om galaksen.

Før i tiden kunne vi se, at 1 ud af 10 kvasarer havde en halo. Nu, efter at have kigget på himlen med et kraftigere teleskop, opdagede vi, at alle kvasarer, vi kiggede på, havde en halo! Billedet ovenfor er en mosaik af 18 af de observerede kvasarer - alle med en glødende halo.

Det næste spørgsmål vi gerne vil besvare lyder: har alle kvasarer en halo, eller kiggede vi bare på en særlig højtidelig gruppe?

COOL FACT

Haloerne strækker sig op til 300.000 lysår væk fra centrum af kvasarerne. Det er mere end tre gange længere end længden på vores egen galakse.

More information about EU-UNAWA
Space Scoop: www.unawe.org/kids/